

Pregledni rad

UDK 323(477)

DOI br. 10.7251/SVR1408058S

COBISS.SI-ID 4262936

УКРАЈИНСКА КРИЗА

Проф. др Момчило Сакан¹

Независни универзитет Бања Лука

Апстракт: У чланку су приказани основни елементи украјинске кризе са делимичним историјским прилазом. Указано је да је украјинска криза веома изражена и да је производ нерешеног унутрашњег стања и интензивног уплитања великих сила. На унутрашњем плану евидентна је жестока подела Украјине на прозападне и происточне елементе. Постоји, дакле, подела и у самој Украјини, која је додатно актуелизована тренутним граничним положајем Украјине између Запада (НАТО) и Русије.

У даљем делу текста објашњени су ставови и интереси појединих сила, нарочито Сједињених Америчких Држава, Руске федерације и Европске уније. На крају је указано и на одређене заблуде у примени компаративне методе нарочито на релацији Косово – Крим и на бројне лажи и обмане кује у вези са тим исказане.

Кључне речи: *Украјина, Крим, Кијев, Русија, Сједињене Државе, Европске унија, Србија, Косово.*

УВОД

Писати, данас, о украјинској кризи није нимало једноставно ни захвално. Средства јавног информисања су препуна информација, понекад и контраверзних и супротних, а ситуација се мења из сата у сат. У овом чланку учињен је напор да се прикаже тренутно стање, али је веома неизвесно какво ће оно бити у време када он буде публикован. Проблеми су, дакле, бројни, а исходи веома неизвесни.

Извесно је само то да је украјинска криза једна од најзначајнијих и најжешћих која се десила у сучељавању два света (таласократије и телурукратије) од после Другог светског рата до данас. Узроци су бројни, а последице, уколико не надвлада разум, могу бити катастрофалне и то не само за Украјину, већ и за целокупан живот на Земљи – јединој зеленој планети.

Један од веома битних узрока вероватно је и претерана активност и агресивност западног света (таласократије) уз истовре-

¹ Редовни професор НУБЛ, e-momcilosakan@gmail.com

мену пасивност и попуштање источних сила – нарочито сила телу-рократије у које се убраја и Русија као водећа држава. Интересантно је и то да су те силе у току Другог светског рата биле значајни савезници и носиоци борбених дејстава против фашистичких сила оличених, пре свега, у тадашњој Хитлеровој Немачкој, Италији и Јапану. Непосредно после рата и слома фашизма дојучерашњи савезници се сврставају у два, у суштини супротстављена блока. На једној страни је капиталистички блок са водећом улогом Сједињених Америчких Држава (САД), а на другој – комунистички (социјалистички) са водећом улогом тадашњег Совјетског Савеза Социјалистичких Република (СССР). У том, биполарном, свету није било озбиљнијих глобалних сучељавања, сем у Кубанској кризи када је постојала озбиљна опасност да се такозвани „хладни рат“ претвори у прави (класични и нуклеарни) рат светских размера. Постојали су, такође, периоди криза, нарочито у фазама ослобађања појединих земаља од колонијалног ропства и појаве бројних локалних ратова и интервенција, али се све то завршавало за зеленим столом у Савету безбедности Уједињених нација без сукоба на глобалном плану.

Крајем осамдесетих година, нарочито од момента рушења Берлинског зида и уједињења две Немачке, међутим, долази до радикалних геополитичких промена и прекрајања граница на светској геополитичкој карти. Из западног дела света, јавља се идеја о Новом светском поретку, којим се истиче принцип решавања светских и националних проблема путем развоја међународне сарадње и споразумевања. Идеја је била да се смање разлике између социјализма и капитализма и да се иде ка јединству свету.

Михаил Горбачов је те идеје прихватио; повукао је војску из Авганистана (1988) и Источне Европе (1989), увео такозвану перестројку и вишепартијску демократију, али је уз то допринео и дезинтеграцији Варшавског уговора и распаду Совјетског Савеза. Тако таласократија „меком дипломатијом“ разбија Варшавски пакт и велику континенталну државу – Совјетски Савез, а некадашње совјетске сателите Пољску, Чешку, Словачку и балтичке републике, претвара у верне чланице НАТО и Европске уније. Проамерички оријентисане владе тих земаља претварају државе у америчке вазале и жестоке руске противнике. Десило се, дакле, нешто што нико није могао ни замислити. Из једног релативно стабилног стања које је одржавано биполарном поделом света почеле су радикалне промене с крупним последицама.²

² Те промене нарочито су биле евидентне у земљама Источне Европе: Пољској (1989), Мађарској (1990), Румунији (1990), Бугарској (1990), Немачкој (рушење Берлинског зида – 1989. и уједињење 1990) Чехословачкој (подела на Чешку и Словачку 1993), Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији (грађански рат и разбијање државе (1991-1995)... На састанку у Букурешту, 25. фебруара 1991. године, представници шест држава, чланица обзнанили су

Почиње и криза Уједињених нација. Сједињене Америчке Државе настоје да грубо приграбе власт у Савету безбедности и да, по својој вољи, и под окриљем „препука ОУН“, предузимају бројне активности, као на пример, што су: Први и Други рат у Заливу; подршка одцепљеним републикама бивше Југославије; агресија на Савезну Републику Југославију; именовање новог генералног секретара – Кофија Анана; напад на Авганистан, агресија на Либију; стварање унутрашњих криза у земљама Северне Африке и покушај свргавања режима у Сирији; подршка покрајини Косово и Метохија на плану отцепљења од Србије; покушај израде ракетног штита у Источној Европи, упућивање дела флоте у Црно море и друге са намером да све наведене државе и просторе ставе под своју надлежност и да тиме угрозе систем безбедности и одбране Русије.

На светској политичкој сцени, дакле, појављује се само једна суперсила – Сједињене Америчке Државе које доминирају светом на штету других, пре свега, малих земаља. У спровођењу те политике безрезервно им помажу друге земље, нарочито земље Западне Европе – амерички традиционални савезници. Американци, уз помоћ својих савезника, дакле, кршећи норме међународног права, интензивирају експанзионистичке намере и, под видом извоза демократије, политички, економски, чак и војно, притишћу мале земље, мењају легално изабране владе и доводе поданичке гарнитуре на власт – без обзира на њихове квалитете и морални кредибилитет. Примењујући доктрину интервенционизма против суверенитета држава – од СРЈ, Ирака, Авганистана све до Либије и (у покушају) Сирије, политика таласократије, првенствено Сједињених Држава стигла је до Грузије и Украјине – на просторе од виталног интереса за безбедност Русије. Конкретније речено, мегаломанске аспирације Запада немају меру, без обзира на унутрашње проблеме и појаву нових великих сила на светској позорници. Мегаломанску политику су довеле у тачку прелома – на раскрсницу са бројним смеровима.

Украјина је са површином од 603.500 км² највећа чисто европска земља (скоро седам пута већа од Србије).³ Прва је у свету по количини обрадиве земље високог квалитета. Поређења ради, и Русија и САД имају отприлике сличну количину високообрадивих ораница. Кина, на пример, са својих 1,3 милијарде становника има неупоредиво мање такве земље! На истоку Украјине је такозвани Донбас (Донски индустријски басен), један од највећих индустријских реона на свету који је био центар војне индустрије, металургије и машиноградње бившег СССР-а.

распуштање војне структуре; комитета министара; здружене команде; и војног, научног и техничког савета Варшавског уговора. Шест месеци после тога (1. јула 1991) *Варшавски уговор* је престао да постоји. Дана 25. августа 1991. године престаје да постоји и СССР, а представници Русије, Белорусије и Украјине 8. новембра исте године формирају Заједницу независних држава.

³ http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_and_dependencies_by_area

УКРАЈИНА У НОКДАУНУ

„Украјина се од проглашења независности (1992)
мање или више налазила на клацкалицу.
Сада је очигледно у нокдауну.“

Украјина је по свим показатељима веома специфична држава. Као независна држава, Украјина је настала тек од момента распада СССР и његовим прерастањем у Заједницу независних држава почетком 1992. године. Украјина, дакле, јесте држава, али је и даље задржала чврсте везе са Русијом – наследницом СССР.

У геополитичком смислу, Украјина се налази у такозваном срцу (географској осовини) таласократије – копненог дела света. У политичком, економском, војном, културном и уопште геополитичком смислу она је колевка руске државности. Вековима је била чврсто везана за Русију и била њен интегрални, понекад и централни део. Све до Лењина, Украјинци и Руси су припадали истом националном корпусу, а касније почињу да се издвајају у посебне нације.

Русија са Украјином представља светску велесилу, а без ње може бити видно ослабљена. Ту везу су учили бројни геополитичари и државници. Један од њих је и немачки канцелар Ото Фон Бизмарк (1815-1898). Он је изјавио: „Снага Русије може бити поткопана само ако се од ње одвоји Украјина. Они који желе то да ураде, не само да их морају одвојити, већ Украјину морају супротставити Русији, закрити два дела једног народа и гледати како брат убија брата. Да би то остварили потребно је пронаћи и одгојити издајнике међу националном елитом и уз помоћ њих изменити самосвест једног дела великог народа до таквог нивоа да мрзе све руско, да мрзе свој род, а да то ни не знају. Остало ће учинити време.“⁴ Значај Украјине уочио је и Збигњев Бжежински који јој је посветио цело поглавље у свом капиталном делу Велика шаховска табла. Поред осталог он наводи да Украјина није само једна фигура на шаховској табли и да она са Пољском и евентуално Немачком и наравно САД представља веома важну карикатуру у антируском блоку у Источној Европи. Русија, дакле,

⁴Извор: <http://www.pravda.rs/2014/03/14/oto-fon-bizmark-snaga-rusije-moze-bitipotkopana-samo-ako-se-od-nje-odvoji-ukrajina>

са наклоњеном Украјином представља светску супер силу, а без ње – само евроазијску регионалну силу.

Украјина је, са своје стране, животно упућена на Русију. То се нарочито односи на нафту и гас које је добијала по повлашћеним условима из руских ресурса преко цевовода (нафтовода и гасовода). Са Русијом постоје и веома развијене путне мреже. Нарочито је развијен железнички транспорт који спаја Русију са Средњом и Западном Европом. Развијена је и друмска мрежа у оквиру које се налазе и два магистрална пута; правац север југ и други запад – исток који води од Лавова ка Харкову и даље ка Доњецку све до Закавказја.

Украјина је, такође, веома значајна и за Европску унију која би са Украјином природне ресурсе могла увећати за трећину. Без ње је много зависнија од увоза. Кроз Украјину пролазе и најважнији нафтоводи и гасоводи из Русије ка европским земљама. Крим и лука Севастопол где се налази руска морнарица су стратешки објекти за доминацију и црноморским и каспијским басеном. А тај басен је уз Персијски залив највећи произвођач нафте у свету.

По броју становника (нешто преко 48 милиона) Украјина је 27. у свету. Она је, такође, са 80 становника по км² густо насељена за прилике постсовјетског простора. По националности, међутим, то нису све Украјинци. Око 20% целокупног становништва се изјашњавају као Руси, а 25% се само формално изјашњавају као Украјинци (они говоре чистим руским језиком и родитељи су им углавном Руси). Руско становништво се, углавном, налази у источном индустријском делу земље (већинско је у осам регија), а нарочито око Харкова и у Донбаском региону где се, од укупног броја становника 1989. године 51,1% изјашњавало као Украјинци, 44,1% као Руси.

У целој Украјини, данас, Украјинци чине око 77% становништва, а Руси око 18%. Осталих је 5%. Руским језиком, међутим, у целокупној Украјини говори 40-50% становника, али ни тај податак није поуздан. Када, на пример, питате становнике Украјине који језик говоре у кући и на ком језику прате медије, читају књиге, ситуација је обрнута! Њих 67% се изјашњава да користи руски језик у кући. Слична је ситуација и у јавној комуникацији, у образовању и у медијима где је руски доминантан. Али, то није службени језик. У кореспонденцији са државним органима користисе украјински који је веома близак руском. Ствари су доведене до апсурда. Тако, на пример, два од три украјинска председника и готово сви премијери нису знали украјински језик иако су у изборној кампањи дали обећања да ће га научити. Лидери националистичког запада Украјине, говоре украјински, али се у изборној кампањи веома често обраћају на перфектном руском језику – да би их сви потенцијални бирачи разумели. Руски језик, дакле, јесте универзални језик у Украјини. Њега сви разумеју и њим се служе, али западњаци не прихватају, да се он користи као други службени језик.

Битно је, такође, и то да се украјинска нација стварала нераскидиво са руском. Реч „Украјинац“ у руском језику представља

некога ко живи у крају Империје. Еквивалентно српском термину „Крајишник“. Све до комунистичке револуције 1917, руски народ се делио на три групације: Великорусе (данашње Русе), Малорусе (данашње Украјинце) и Белорусе који и данас користе тај назив. Током периода СССР-а усвојен је термин Украјинац, који добија статус равноправне нације, као, на пример, што су у Србији Црногорци. Украјински језик почиње тада да се кодификује, мада су постојали и ранији покушаји украјинских националиста да га специфицирају и издвоје из руског.

Поред националних подела и верски идентитет ствара суштину украјинских супротности и несрећа. Веома је битно нагласити да је територија Украјине колевка руског идентитета, државности и самобитности. Руси су прво основали Кијевску Кнежевину која је трајала све до приближно 13. века. Њен кнез Владимир је примио православно хришћанство и превео Кијевску Кнежевину у хришћанску веру. За време монголско-татарске најезде део руских земаља, да би сачувао живу силу, потпада под њихов вазални утицај. Географски центар руских кнежевина се полако помера на север прво у Новгород, па у Москву, затим у Санкт Петербург и поново у Москву. Православље је дакле, дубоко укоревљено у Украјини већ хиљаду година.

Један део Украјинаца је, међутим, историјски дуго био под окупаторским режимом прво Монгола, а затим католичке Пољске, Литваније и Шведске – касније и Аустро-угарске. Ради се, наравно о становништву у крајњем западу земље које је једно време било изван граница Царске Русије. Пољаци, нарочито користе борбу руских кнежевина против монголско-татарске најезде (од 13. до 15. века) и успевају да окупирају већи део Белорусије и Украјине. Томе доприноси и потоњи прелазак Литваније у католичанство што је резултирало стварањем Пољско-литванске државне уније. Покушај наметања католичанства православном становништву на тим просторима изазвао је његов отпор и стално окретање према Русији. Последице, један број Украјинаца је био принуђен да прихвати унију са папом у Риму. Тако је створена тзв. Грkokатоличка или Унијатска црква, која има православне обреде, а признаје папу као врховног поглавара свих хришћана. Међу Украјинцима, дакле, нема правих римокатолика. Међу унијатима, којих има око 5 милиона, постоје две групе. Мања група себе назива Русинима или Рутенима, који живе у карпатским областима, а има их и код нас у Војводини. Друга група се декларише као Украјинци и они живе у читавој Галицији са седиштем у Лавову – центру украјинског национализма.

У Украјини се, дакле, више од 88% становништва изјашњава као хришћани још од десетог до дванаестог века, али и међу њима постоје поделе на три основне групе. *Прва скупина* су верници Украјинске православне цркве која је део Московске патријаршије (дакле Руске Православне Цркве). Та црква је најстарија и поседује већину верских објеката широм земље. Њених верника има око 9 милиона, само међу Украјинцима, а богослужбени језик је руски и

старословенски. Другу скупину чине припадници непризнате Украјинске Православне цркве Кијевске Патријаршије. Та Црква је настала 1995. након распада СССР-а и проглашења независности Украјине. Она има око 17 милиона верника углавном у Западном и централном делу земље, а богослужбени језик је Украјински. Трећу групу представља Аутокефална Украјинска Православна Црква на западу земље, такође непризната, настала као одговор на комунистичку револуцију 1919. Њених је верника око 4 милиона.⁵

Поред наведеног постоји и око девет милиона етничких Руса и сви они су верници Московске патријаршије. Постоје и мањине различите вероисповести јеврејске, римокатоличке, (Пољаци), протестантске (Словаци и Мађари) и исламске (мањи број муслимана).

Украјинци су, имали и озбиљне губитке у ратовима, али и од глади јер им је током 1932-1933. године насилно одузимана сва храна, а народ је био присиљаван да се прикључи сељачким задругама (колхозима). Претпоставља се да је у те две године од глади умрло 3 милиона и 941 хиљада људи.⁶ Од гладомора (Холодомора) највише је људи умрло на подручју тадашње Кијевске и Харковске области. Глад је, дакле, обухватила целу данашњу централну, јужну, северну и источну Украјину. Данашња западна Украјина (Галиција) је била поштеђена глади јер се није налазила у Совјетској Украјини, већ је била део Пољске.

Питање Гладомора покренуто је и у украјинском друштву у периоду од 2003-2010. године. Нарочито је тај проблем био актуелан после „наранцасте револуције“ у време владавине Виктора Јушченка када је уз подршку САД и балтичких република интензивно почео процес кварења односа са Русијом.⁷ Позиција руске Црноморске флоте на Криму постала је један од главних камена спотицања зато што је Украјина стално кршила одредбе постигнутог уговора. Мере које је Кијев предузео доводиле су до масовног кршења права и слободе Руса и рускојезичког становништва у Украјини. У те мере спада и наредба о затварању школа на руском језику, забрана емитовања телевизијских и радио емисија, предузимање кампања за дерусификацију, разбијање некад јединствене Украјинске правосла-

⁵ Слично као и у Црној Гори, а делимично и у Македонији.

⁶ http://ru.wikipedia.org/wiki/Голодомор_на_Украјине

⁷ „Наранцаста револуција је назив за низ протеста и политичких догађаја који су се одвијали у Украјини крајем 2004. и 2005. године непосредно након другог круга председничких избора на којима је званично победио тадашњи премијер Виктор Јанукович. Његов противкандидат Виктор Јушченко је те резултате оспорио, тврдећи да су последица изборне преваре, а његове присталице започеле серију уличних демонстрација у Кијеву, практично пре него што су проглашени резултати избора. Претпоставља се да су демонстрације плански припремане како би на власт дошла Јушченкова про-западна оријентација. Резултат револуције се сматрао великом победом САД и ЕУ, односно поразом Путинове Русије која је подржавала Јануковича. (http://sr.wikipedia.org/wiki/Наранцаста_револуција)

вне цркве, покушај учлањења Украјине у НАТО и друге. У Украјинској скупштини је ради је због тога долазило до озбиљних сукоба међу посланицима, чак и до физичких обрачуна. Односи са Русијом су повремено и прекидани или су имали смањени интензитет у зависности од тога ко је имао већину у Ради и место премијера.

Уз помоћ НВО и других фондова, али и уз иницијативу државних институција које су директно потчињене председнику републике, започео је и процес тражења научно-историјског образложења гладомора злочиначког карактера великоруске политике према Украјини. Организована је и једна трибина у организацији амбасаде Украјине у главном граду Естоније, Талину у јулу 2008. Научници су, међутим, дошли до закључка да кобну одлуку о потреби прерасподеле хране у време настанка гладомора у СССР нису донели Руси. У совјетском руководству су били Грузијац Стаљин и његов одани заменик такође Грузијац Берија. То Јушченку није одговарало зато што је Сакашвили био његов највећи политички савезник и пријатељ у региону. Он га је политички, економски, чак и војно, помагао и у сукобу са Русијом 2008. године. Научници су, такође, утврдили да одлуке у време одузимања и насилног откупа хране на селу у СССР нису спроводиле војне јединице, већ управо месна милиција која се састојала од тих истих сељака из дотичних крајева тако да је питање гладомора наишло на подељене реакције.⁸

Тема о гладомору је била на дневном реду и законодавне и извршне власти у Украјини. Утврђено је да је то био својеврстан геноцид над украјинским народом.⁹ Супротно томе, 27. априла 2010, украјински председник Виктор Јанукович је изјавио да се глад у 1930-им не може сматрати геноцидом Украјинаца и да је то заједничка трагедија свих народа СССР.¹⁰ Ни Парламентарна скупштина Савета Европе није препознала гладомор као геноцид, али је њеном резолуцијом усвојеном на састанку 28. априла 2010, осуђен совјетски режим због глади у земљама појединих република СССР као злочин против својих грађана и злочин против човечности.¹¹ Питање идентификовања холодомора као злочина против човечности била је и једна од тема 58. заседања Генералне скупштине УН-а.¹²

⁸Детаљније о томе може се видети и у: Претровић, Д., Николић, Г.: *Геополитика Савремене Украјине*, Институт за међународну политику и привреду, Београд, 2009, с. 187-203.

⁹ Бердник, М.: *Мины голодомора в окопах информационной войны*, <http://www.rus-obr.ru/idea/1175>

¹⁰ Јанукович: массовый голод в СССР в прошлом веке нельзя считать геноцидом украинского народа, Интерфакс, 27 апреля 2010.

¹¹ Council of Europe, Resolution 1723 (2010), Commemorating the victims of the Great Famine (Holodomor) in the former USSR.

¹² Legal classification of Holodomor 1932-1933 in Ukraine. Прис. 17. 4. 2014.

Паралелно с гладомором интензивирана је и дерусификација Украјине. Насилно измештање сељака у градове, створиће од њих, уместо руских духовних центара – украјинске. Типичан пример је Кијев. У њему је у време царске Русије било 69% Руса, 32% Јевреја који у говорили руски, и занемарљив број Украјинаца. У време Стаљина, Украјинци постају већина.

Како сада ствари стоје, гладомор Украјини тек предстоји. Русофобске (атланскофилске) владе сву своју енергију биле су усмериле у смеру удварања Западу и удаљавања од Русије, али су заборавиле на сопствени народ и привредни развој земље. У Украјини се данас далеко лошије живи него у свим другим земљама постсо-вјетског простора. Украјина, и даље, сигурно улази у једну од највећих економских криза не само у својој историји (јер је и нема), већ у историји тог простора уопште. Томе су додатно допринели недозвољено дуги (вишемесечни) протести са елементима рушења и уништавања ресурса и насилно преузимање власти, али и страховити преокрети у економском систему земље која се све до тада чврсто ослањала на Русију и руске енергенте, пре свега. Од празних обећања са Запада народ Украјине неће моћи да живи.

У току Другог светског рата, многи Украјинци су се прикључили Црвеној армији и храбро се борили против нациста. Један мањи део, нарочито неки припадници тајних украјинских нацио-налистичких организација су основали Украјинску побуњеничку армију. То је војна антисовјетска националистичка формација формирана у Галицији неутврђене јачине од 15 до 100 хиљада бораца. С времена на време, она је била у савезу са нацистима, и вршила је масакре над Пољацима и Јеврејима.¹³

После Другог светског рата, Украјина је захваљујући освајањима СССР-а, увећана припајањем Галиције и других простора од Пољске, као и неких мањих територија суседа (Буковине од Румуније, као и црноморског приморја Бесарабије све до ушћа у Дунав с Измаилом, Закарпатске Русије од Чехословачке). Поред наведеног, у оквиру прославе 300-те годишњице уједињења Украјине с Русијом, 1954. године, тадашњи шеф СССР-а, Никита Хрушчов предаје јој и Крим декретом о Украјини. Украјина је тако, територијално награђена и заокружила своје актуелне границе. Додатно су проширени неоспорни руски етнички и језички простори у Украјини.

Распадом совјетске империје, Украјина први пут у историји постаје независна, али веома специфична држава. Прво, она није потпуно независна зато што је прихватила да буде чланица Заједнице независних земаља. Друго, она није нимало хомогена. Она није била хомогена ни у саставу СССР-а, али су те супротности у процесу транзиције вишеструко увећане. Источни део земље, са развијеном индустријом и јужни, црноморски са лукама и туризмом задржали су виши животни стандард. Централни и западни део земље, изузи-

¹³ <http://sr.wikipedia.org/sr/Украјина>

мајући главни град, живи у крајњој беди. Постоји један мали слој изузетно богатих људи, нарочито такозваних „новопечених“ богаташа, али је велики број оних који су егзистенцијално угрожени. Сиромаштво је свеопште, а будућност нације неизвесна због пада производње и негативног природног прираштаја (око -7 промила). Евидентна је и интензивна миграција становништва из села у градове. У градовима (према подацима од 1. 1. 2013) живи 68.88% становника, а у селима – 31.12%.¹⁴

Највеће супротности у Украјини су у вези са односима према Истоку и Западу. У односу на тај критериј, Украјина је једном невидљивом линијом издељена, буквално по половини. Земља живи два паралелна живота: русофилски и украјински, или боље рећи, западни (америчко-европски). Тако, на пример, у источном граду Доњецку или јужном, Севастопољу, преко 90% становника говори руски, гласа за проруске странке и привредно и образовно је ослоњено на Русију. Насупрот томе, западни град Лавов, престоница некадашње Аустријске Галиције, живи потпуно други живот. Тамо 95% становника подржава украјинске десничаре, говори украјински језик (чак помешан с примесам пољског) и сања европски сан. Главни град Кијев се налази у зони прозападног дела земље, док је главна економска снага и моћ сконцентрисана на истоку. Број становника је подједнак у оба дела, док су политичка опредељења грађана отприлике у размери 55%:45% у корист проруског дела становништва. И у једном и у другом делу, међутим, „новопечени“ милијардери одлучују о судбинама маса. Правна држава никада није успостављена, а корупција је начин живота. У томе се, једино, та два дела земље уопште не разликују.

Од како је постала релативно самостална, Украјина се непрекидно налази на клацкалици. Њена релативна самосталност није само последица чланства у Заједници независних држава и у блиским односима са Русијом, већ и непрекидног мешања у унутрашње односе од стране западних сила – првенствено САД и ЕУ. Та клацкалица, или боље рећи раскорак, чак и нетрпељивост, стално су присутни и унутар саме Украјине. Све украјинске власти до краја прошле (2013) године су успевале да одрже наведено стање одложеног конфликта зато што ни једна није била довољно јака да наметне свој утицај оном другом делу земље. Реално, није ни могла. Клерофашистима из Лавова, на западу, нико на овој планети не може да наметне суживот у заједници са Русијом. Истовремено, становништву југа и истока не пада на памет да се одрекну националног идентитета и чврстих политичких, економских, културних, религиозних и других веза са матицом Русијом. И једни и други, као што се види, су спремни да то своје опредељење бране до краја. Када се одступи од евроинтеграција експлодира једна половина, а у случају антируског курса, друга половина земље. Украјина је, дакле, живела у одложеном конфликту који је за време наранцасте револуције нарочито ескалирао, али

¹⁴http://ru.wikipedia.org/wiki/Население_Украины

никада не толико да би дошло до пуцања земље захваљујући, пре свега, економским интересима олигарха са обе стране.

Када је, међутим, пред Украјинце постављено судбоносно питање, да ли ће бити у утицајној сфери запада, или обновљене Русије, није било политичког решења нити ваљаног одговора. Актуелни председник, Виктор Јанукович није потписао споразум са ЕУ зато што он није ништа добро обећавао Украјини. Он је обавестио јавност да су услови немогући и да треба мало сачекати. Представници опозиције, односно прозападне варијанте, међутим, нису хтели да чекају. Њима се веома журило; организовали су протест који је наишао на снажну подршку западних сила. Европска унија, и бројне друге западне земље почеле су да упућују своје званичне и незваничне представнике и емисаре са изразима подршке „демократским“ покретима и процесима у Украјини.

А тај, „демократски“ покрет, у старту је почео да примењује насилна средства; да насилно окупира јавне институције (градске владе, судове, чак и војне магацине и касарне). Чак су организовали и снајперисте који су масовно почели да убијају прво полицајце, па када то није успело, почели су да убијају и демонстранте како би утицали на масмедије и јавно мњење на Западу. Да би зауставио протест председник Виктор Јанукович је са опозицијом дана 21. 2. 2014. године (уз посредовање три министра иностраних послова из земаља чланица ЕУ: Пољске, Немачке и Француске) потписао споразум у пет тачака.¹⁵ Он је споразум у потпуности испоштовао, представници протеста (Александар Турчинов, Арсеније Јацењук, Јулија Тимошенко, Виталиј Кличко) се, међутим, тога нису придржавали већ су и даље наставили насилно преузимање власти и предузимање репресивних мера према становништву руске националности. Интересантно је да наведени министри и званични представници ЕУ и САД (нарочито они који су посредовали) нису осудили кршење споразума већ су и даље наставили да подржавају опозицију. У међувремену представници опозиције су почели насилно да делују. Претучено је неколико високих функционера Раде, а пуцано је и на самог Јануковича. Јанукович није предао дужност већ се повукао испред опасности јер је опозиција насилно узела власт коју је Запад подржао.

Руски аналитичари, ипак, сматрају да је Јанукович погрешно. Најкритичнији међу њима сматрају да је он, у суштини, „тројански коњ“, тачније „тројански магарац“, чија је функција била да политички, морално и физички обезглави Југо-исток и очисти про-

¹⁵ Тачке споразума (препричано): (1) да се у року од 48 часова одобри и објави закон којим се враћа устав из 2004. године; (2) да одмах отпочне рад на уставној реформи којом се утврђују овлашћења украјинског председника, владе и парламента и да тај посао буде окончан до септембра 2014; (3) да се председнички избори одрже чим се усвоји нови устав, а најкасније у децембру 2014; (4) да се спроведе истрага скорашњих аката насиља, уз заједнички надзор власти, опозиције и Европског савета; и (5) да власти неће проглашавати ванредно стање и да ће се власт и опозиција уздржавати од насиља.

руско политичко поље у Украјини. То је он, према њиховом мишљењу, успешно обавио. Сви други политичари који нису издали своје политичке обавезе дате бирачима на југоистоку – или су очишћени или робијају. Да је Јанукович, потписао понуђену „асоцијацију“ и предао Украјину Европској унији, а да при том не би добио ни минималан новац, дошло би до краха привреде и пада владе. Уместо тога, „такозвани 'радикали', једноставније речено – нацистичке банде које су ментори украјинског пројекта одгајили и гурнули на улице, добили су миг да оборе власт... У Украјини, за разлику чак и од Египта, нема државе и нема армије, тако да једноставно нема ко да сатера у ћошак те бандите. Са улице их може склонити само метак, а то је већ, извините, грађански рат.“¹⁶ „Много се и дуго говорило о томе да експеримент принудне европске интеграције цепа Украјину на делове. Али, евроинтегратори су се доброно увалили и Украјину довели на руб грађанског рата. Дакле, овде се више не поставља питање да ли ће се Украјина распасти, већ – како и по коју цену.“¹⁷

Интересантно је и то да је целокупна та криза намештена и исфабрикована у време Олимпијских игара у Сочију. Слична је ситуација била и са кризом у Грузији која је намештена у време олимпијских игара у Кини. Постоји, међутим, неписано правило од античког доба да у време одржавања олимпијских игара треба обуставити све сукобе и ратове. Украјински протестанти су уз подршку Запада и то правило прекршили. Западу, чак, не смета ни то што неки од лидера протеста припадају крајње десним (профашистичким) снагама, што јавно изјављују да мрзе Русе и Јевреје и што су у старту избацили руски језик из званичне употребе.

КРИМ СЕ ВРАЋА МАТИЦИ

„Севастопољ је град руске славе.“

Полуострво Крим, око кога се почетком ове године повела права глобална битка, одувек је било на мети освајача, пре свега због стратешког положаја у срцу Црног мора, али и због тога што је то вековима било чвориште трговине и војних активности. Његова историја је стара више од два и по миленијума.

Полуострво Крим уопште, и лука Севастопољ посебно, за Русе имају изузетно историјско и духовно значење из више разлога. Прво, што је у Херсонесу (данашњем Севастопољу) руски (кијевски) кнез Владимир примио хришћанство 988. године и тај дан се већ хиљаду година обележава као „Крштење Русије“. Друго, што је, према предању, током своје мисије у Хазарији (Криму) Ђирило 860. из Херсонеса (Севастопоља) донео азбуку. Треће, што је у Севастопољу боравио и свети апостол Андреј Првозвани, а симбол руске Ратне морнарице је управо „андрејевска застава“. Четврто, што је у

¹⁶ Леонтјев, М.: *Није питање хоће ли се Украјина распасти, већ – како и по коју цену*, Факти, Медия мену, Россия, 26.02.2014.

¹⁷ Леонтјев, М.: *Исто*, 26.02.2014.

Севастопољу умро свети Климент, папа и ученик апостола Петра, а Ђирило је открио његове мошти и касније их пренео у Рим. Севастопол је, такође, највећа ратна лука у овом делу света у којој руска (Црноморска) флота базира још од 1783. године, односно од времена када је царица Катарина II основала тај град и утврђење и укључила га у састав Руске империје.¹⁸

Колики значај Крим има за Москву, може се видети и из историјске перспективе и броја жртава које је Русија дала за његово освајање и одбрану. Тавридом, како се Крим звао све до формирања Совје-тског Савеза, током историје владали су различити народи: Скити, Хелени, Римљани, Готи, Сармаћани, Хуни, Византинци, Хазари, Руси, Мађари, Ђеновљани, Монголи, Тимуриди, Турци, Татари, Немци...

Полуострво је, на пример, било центар одакле су Татари ишли у походе на Русију и Пољску и одводили словенске робове. Тек крајем 18. века, после Кучук-Каинарџијског мира 1774, Турска се одриче Крима и ова територија величине Војводине, коначно прелази у руске руке.¹⁹

Такав статус Крима, међутим, није одговарао западним силама, јер су рачунали да он може послужити као значајна основица за даљи руски пут ка Босфору и Цариграду. Да би то спречиле, западне силе су против Русије повеле Кримски рат, од 1853. до 1856. године. Губици на обе стране су били катастрофални, а рат се завршио Париским миром, којим је Русији прво било забрањено да држи флоту у Црном мору, а након 15 година то јој је поново одобрено.

Крим је претрпео огромне губитке и током грађанског рата после Октобарске револуције. Са тог полуострва је 1920. године генерал барон Петар Врангел са својом армијом емигрирао у Србију, повлачећи се пред налетима бољшевика.

Још веће губитке Крим је претрпео у Другом светском рату, у току такозване друге одбране Севастопоља током 1941. и 1942. године. После заузимања Смољенска и Кијева, и успостављања бло-

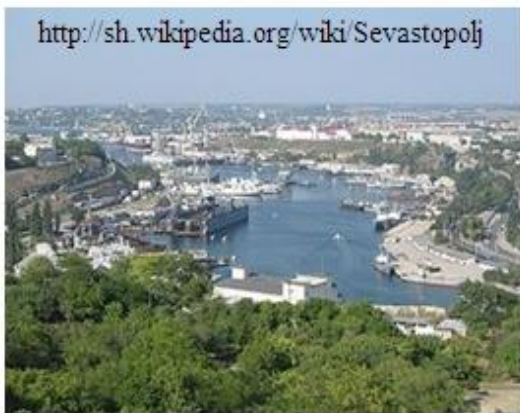
¹⁸ Билбија, Б.: *Зашто је Крим важан Русима*, Политика, Београд, 16. 3. 2014.

¹⁹ Посебне заслуге за победу над Турцима припале су славном руском војсковођи Александру Суворову који је, успут буди речено, водио 63 битке и ни једну није изгубио. Као признање за ту победу, поред осталог град Козлуца је преименован у Суворово. То име града, који се сада налази у Бугарској, задржано је до садашњег времена.

каде Лењинграда, немачке и румунске снаге усмериле су се, септембра 1941, ка Криму – стратешки важном путу ка Кавказу. Борбе су трајале скоро годину дана, до јула 1942, а укупни губици на обе стране износили су око 300.000 људи. Пад Севастопоља и Крима довели су до сламања позиција Црвене армије и немачког брзог напредовања ка Кавказу и Стаљинграду, где је више од два милиона људи погинуло. Руска контраофанзива на Крим изведена је у пролеће 1944. године. Руси су изгубили још 84.000, а Немци и Румуни су имали више од 100.000 погинулих и заробљених.

Од формирања СССР-а Крим је променио неколико назива. Од 1917. године проглашен је за Кримску Народну Републику. Од 1918. године мења назив у Совјетску Социјалистичку Републику Таурида, а од 1919. постаје Кримска Социјалистичка Република, затим 1921 – Кримска Аутономна Совјетска Република; 1941 – Рајхкомесеријат Украјина; 1945 – Кримска Област, и коначно 1954. (на тристоту годишњицу Перејаславског споразума) Никита Хрушчов Крим одваја од Совјетске Русије и припаја га Совјетској Републици Украјини. Од распада Совјетског Савеза и стицања независности Украјине 1991, званични Кијев није никада до краја успео да стекне контролу над Кримом. Полуострво је имало територијалну аутономију. Према статистичким подацима из децембра прошле године, Крим има 1.958.000 становника, међу којима највише Руса (58,5 одсто), Украјинаца (24,3 одсто) и кримских Татара (12,1 одсто). Град Севастопољ је, међутим, увек имао специјални, федерални статус, чак и након припајања Крима Украјини. Етнички Руси, који се налазе на Криму Севастопољ, због важности, херојске одбране, великих губитака (око милион људи) и вишевековног базирања Црноморске флоте и због специјалног статуса у „град руске славе“.

Севастопољ је и у СССР-у имао посебан статус који је задржао и после припајања Крима Украјини. Он је тај статус задржао и после проглашења украјинске независности, према споразуму из

<http://sh.wikipedia.org/wiki/Sevastopolj>

1996. године. То су прихватиле и кримске власти и тражиле да се Севастопољ, на основу резултата референдума 16. 3. 2014. укључи у састав Руске Федерације као град федералног значаја са посебним статусом. За ту одлуку изјаснило се 95% гласача Крима. На референдум је изашло 85% грађана. Полуострво Крим и град

Севастопољ, као град са посебним статусом, коначно су 18. марта 2014. ушли у састав Руске Федерације.

РУСИЈА У КОНТРАОФАНЗИВИ

У последњих неколико деценија десило се и неколико светских илузија. Једна од њих је да су Сједињене Државе користиле много више моћи него што су је реално имале. Друга је нагли успон Кине. Трећа, насилно разбијање СФРЈ (и Србије) уз снажну подршку оних који се сада залажу за целовитост Украјине. Четврта илузија је распад: прво Варшавског уговора, а затим и моћног СССР-а, без „зрна барута“. Пета илузија је понижење и пасивно понашање Русије, а затим њен нагли опоравак и повратак на светску позорницу.

Русија се од пада Берлинског зида понашала веома пасивно. Чак је и подржавала, или прећутно одобравала, западне потезе и иницијативе у Савету безбедности Уједињених народа. Прво, није реаговала на рушење Берлинског зида и уједињење Немачке. Затим је мирно посматрала повлачење јединица Варшавског уговора, пад социјализма и распад Источног блока држава. После тога је прихватила и распад СССР-а и одвајање оних република (и руског народа у њима) које су некада биле саставни и недељиви део Царске Русије, чак пре него што су САД и постојале. Затим је прећутно подржавала Запад у процесу поделе Чехословачке; разбијања СФРЈ; агресије на Републику Српску, СРЈ, Авганистан и Ирак, Либију; одвајања Црне Горе од Србије; ширења НАТО на исток ван споразума; стварања унутрашњих криза у земљама Северне Африке све до кризе у Сирији када се дефинитивно супротставила агресивним намерама Запада. Русија је, у интересу мира, пасивно посматрала и бројне патње и невоље сопственог народа (непризнавање права на језик, културу, самобитност, рушење споменика и бројних инсти-туција, светлих традиција...) у отцепљеним републикама – нарочито у Украјини и Грузији и прибалтичким републикама. Русија је све то толерисала у име братског народа и мира у региону, све до оне границе када је то постало опасно за очување властите безбедности и суверенитета.

То пасивно држање Русије охрабрило је бројне њене непријатеље и марионетске владе и невладине организације, прво у западним круговима, затим у отцепљеним републикама и коначно у самој Русији. Стога је она била присиљена да прелази у противофанзиву. За почетак влада се определила да прихвати одлуке легално организованог референдума на Криму и у Севастопољу, и врати те делове матици. Да ли ће се на томе задржати зависиће од много фактора. Понашање запада је најбитније. Уколико Запад и даље буде агресиван и уколико буде и даље финансирао антируске елементе у отцепљеним републикама утолико ће и отпори Русије расти. Русија сигурно никада неће дозволити снаге НАТО на својој актуелној граници нити ће дозволити страдање руског народа у Украјини и другим отцепљеним републикама. То неће дозволити, чак ни Немачка за своје сународнике, иако је број Немаца у Украјини занемарљив.²⁰

²⁰ Берлин захтева заштиту Немаца и других националних мањина, Танјуг, Београд, 24. 03. 2014.

Русија за то има и снаге и могућности. Њена територија је 4 пута већа од територије ЕУ (48 пута већа од уједињене Немачке). Њен буџет је неколико пута већи од буџета ЕУ; има више девизних резерви него цела ЕУ (ЕУ и не поседује девизне резерве, а земље ЕУ Русији дугују око 30 милијарди евра). У односу на ЕУ она има: пет пута више тенкова; 150 пута више резерви гаса. Русија је војно, политички и економски, чак и демографски (бележи прираст) у повољнијем положају од ЕУ (она има авионе пете генерације, подморнице..., а ракетама може да гађа било коју тачку на Земљи; ...). Русију није погодила рецесија, а САД и ЕУ јесте. Иза Русије се налази Кина као обавезан и истински стратешки партнер.²¹ Једноставно време је да Запад схвати да Русију не може победити ни у хладном ни у „врућем“ рату. Русија под руководством Владимира Путина је повратила снагу, ауторитет и достојанство. Није то више Јељцинова Русија која је „кљечала“ пред Западом. Русија тренутно јесте утврђење окружено са Западом непријатељима, али су пријатељи и унутар тврђаве и напољу – у народу, међу бизнисменима, научницима, хуманистима, јавним радницима.

У самој Русији, међутим, постоје и оне снаге које захтевају радикалније промене. Тако је, на пример, лидер десничарске Либерално демократске партије Русије (ЛДПР) Владимир Жириновски упутио предлог властима Пољске, Румуније и Мађарске да присвоје неке делове Украјине, по истом условима као што је Русија присајединила Крим. Према том предлогу, Пољска би могла да претендује на регионе Лавова, Волина, Ивано-франкивска, Ривне и Тернопила, Румунија на регион Чернивци, док би Мађарска требало да рачуна на регион Транскарпатије.²² Озбиљнији аналитичари, међутим, наводе, да је тај „предлог толико чудан да га нико није узео за озбиљно“ у разматрање. А како ће стварно бити – показаће време које долази. Али је једно сигурно; од украјинске кризе свет више неће бити онакав какав је сада и какав је био до сада.

СЈЕДИЊЕНЕ АМЕРИЧКЕ ДРЖАВЕ НЕ МЕЊАЈУ ЋУД

*„Бити непријатељ Америке је опасно,
а бити пријатељ је погубно.“*

Хенри Кисинџер

Од Другог светског рата, Сједињене Америчке Државе су упорно настојале да преузму водећу улогу у свету. За разлику од њених савезника и противника у Европи и Азији који су током тог рата били разорени, Сједињене Америчке Државе нису претрпеле никакву штету. Оне су из рата изашле са водећом економском и војном позицијом, укључујући и поседовање нуклеарног оружја. То је америчкој администрацији послужило као главни аргумент да САД

²¹ О томе се може детаљније видети у: Самарџија, С.: *Кинески адут у украјинској игри*, Политика, Београд, 31. 3. 2014, с. 2.

²² *Жириновски позвао на „черупање“ Украјине*, Танјуг, Београд, 24. 3. 2014.

задржи повлашћени положај, агресивно тежећи светском хегемонизму.²³ Свој хегемонизам оне су градиле на основу заједничког деловања глобалних комуникација, масовне културе, образовања, прихватљивог политичког имиџа, јаке економије и војне силе, уз преовлађујућу реторику „државне безбедности“ и „совјетске претње“. Реторика хладног рата, као, на пример, што је опасност од „претњи“ из Кремља на коју су се редовно, чак и неприкладно, позивале, Сједињеним Америчком Државама је потпомогла рутинску доминацију и легализацију свега онога што одлуче да ураде на подручју спољне политике, укључујући чак и бруталне поступке као што су: тероризам, агресија, злочини против човечности. Примери су бројни (Грчка, Кореја, Иран, Гватемала, Панама, Либан, Куба, Конго, Лаос, Вијетнам, Филипини, Тајланд, Индонезија, Камбоџа, Источни Пакистан, Бурунди, Ирак, СР Југославија, Сомалија, Авганистан, Либија...). Те интервенције, или боље рећи агресије, опустошиле су многа друштва и учиниле их подложнијим даљим катастрофама.

То претерано коришћење силе и притисака, од такозване „меке силе“ (усмеравања активности владиних и невладиних организација, прозирне културне индоктринације и сл.) до интервенција и ратова, проузроковало је бројне отпоре америчком хегемонизму. Ти отпори су евидентни у свим областима друштвене делатности, нарочито код међународног (и унутрашњег) јавног мњења. Све више код широких слојева људи сазрева свест о томе да су амерички филмови претежно пропагандног карактера и да фаворизују насиље (у коме су, обично, лоши момци Руси или Срби). Филмови обилују убиствима, обрачунима криминалних банди, трговином наркотицима и људима, настраним сексуалним и другим појавама које веома негативно утичу на младе нараштаје. Манипулације у вези са демократизацијом појединих тоталитарних режима и узроцима ратова и интервенција које су водиле САД и НАТО (Маркале, с. Рачак, нуклеарно оружје у Ираку, борба демократских против тоталитарних режима у „афричком пролећу“, употреба хемијског оружја у Сирији и сл.) су, такође, у потпуности откривене и обелодањене. Због манипулација јавности и злочина у ратовима, ни један Американац, међутим, није одговарао пред међународним судом, нити су Сједињеним Америчким Државама уведене економске или било које друге санкције.

У вербалном смислу Сједињене Америчке Државе се залажу за демократију, људска права и либерални капитализам. У практичном смислу оне не могу одолети искушењима доминације над другим и ширења интереса на друге делове света – првенствено на источну Европу и Азију. Друге велике силе, првенствено Кина и Русија с неповерењем гледају на „добре намере“ Сједињених Држава и настоје да изграде механизме који ће омогућити ефикасну одбрану од те врсте притисака. И друге земље, нарочито земље исламског света у регионима америчких виталних интереса, у Сједињеним

²³ Детаљније о америчкој геополитици може се видети у: Сакан, М.: *Геополитика у савременом свету*, НУБЛ, Бања Лука, 2012, с. 87-100.

Државама виде свог највећег непријатеља и примарну мету терористичких и других активности.

Американци, међутим, и даље упорно раде на ширењу НАТО на исток и инсталирању ракета за противракетну одбрану (ПРО) у Источној Европи, чак и на Блиском истоку. Оне су, првенствено намењене за претњу Руској Федерацији, а можда и Кини.²⁴ Тако је, на пример, кандидат за председника САД, Мит Ромни, још на почетку предизборне кампање, изјављивао да ће „ликвидирати Путина и његову империју“. Он у својој кампањи упозорава да је Русија његов највећи непријатељ, а у интервјуу који је дао *CNN*-у, недвосмислено изјављује: „Данас је Русија, а не Иран и Северна Кореја, геополитички непријатељ САД-а. Она подржава најгоре у свету“.²⁵ Слично њему, и његов старији колега и учитељ Мекејн, је изјавио да „руска влада не дели наше вредности и не може бити наш пријатељ, већ себе ставља у категорију непријатеља“.²⁶ Сличну анализу је направио и Збигњев Бжежински који истиче да се „нови светски поредак под хегемонијом САД-а гради против Русије и на рушевинама Русије“. Америчка геополитика, дакле, остаје непромењена. У питању је сукоб између таласократије и телурократије, односно нападање и освајање копненог (евроазијског) простора.

Извесно је, међутим, да економска моћ Сједињених Држава, у последње време, нагло опада. Америка, дакле, према мишљењу неколико британских коментатора, није традиционална империја каква је некада била Велика Британија. Она је неоимперија са „мноштвом војних база расејаних по свету, гломазном војском и морнарицом, разноразним и скупим агенцијама, шпијунском службом и тајним операцијама. То је... „империја сва надграђена на масивним дуговима које, пак, контролишу други (Кина), империја чији је 'шок и погром' (назив кампање за Ирак) показао колико је немоћна против 'асиметричног непријатеља“²⁷ Искуства из америчких експедиција показују да „напрегнута до пуцања и све мање функционална америчка војна машинерија није више у стању да решава проблеме у Ираку и Авганистану“²⁸ ратовима који су до сада коштали преко шест трилиона долара.²⁹ Опадајуће моћи Америке, дакле, свесни су и сами Американци. Уместо пароле да је „бог створио САД да буде предводник“ све чешће се појављују и песимистичке прогнозе. Тако,

²⁴Јовић, Љ.: *Америка остварује продор према Русији*, Глас јавности, Бања Лука; <http://www.glas-javnosti.rs/book/export/html/3572>.

²⁵ Цитирано у: Ђуровић, Б.: *Тајна порука за Путина*, чланак у: Печат бр. 210, Београд, 2012, с. 52.

²⁶ *Исто*, с. 53.

²⁷ Лукић, Д.: *Слово на гробници империја*, чланак у: Печат бр. 95, Београд, 2009, с. 47.

²⁸ Лукић, Д.: *Исто*, ..., с. 48.

²⁹ Робертс Пол Крег: *Пропаст економије САД и "пропаст света"*, Нова српска политичка мисао 14. јул, Београд, 2012; и Мишић, М.: *Једно самоубиство дневно*, Политика 17. јул, Београд, 2012, с. 2.

на пример, професорка Роза Брукс, донедавни саветник у Пентагону и Стејт департменту у изјави „*Los Angeles Times*“, истиче: „Сваки искрени дипломата ће, међутим, рећи да опада глобални утицај САД, а ако наставимо да се заваравимо, тим горе по нас.“³⁰

Опадајуће моћи Америке свестан је сам Збигњев Бжежински. У својој најновијој књизи „*Стратешка визија – Америка и криза глобалне моћи*“, он износи своју дијагнозу онога што је Америка данас и где би могла бити сутра. Он сматра да је Америка као неки осамдесетогодишњак који не корача тако брзо као кад је имао двадесет година. Није само проблем у њеном недовољном расту од два одсто. Проблем је, пре свега, у томе што други корачају знатно брже – нарочито Кина која напредује двоцифреним процентом. Зато он, уместо рата, на спољнополитичком нивоу види излаз у јачању веза са Европом, интегрисању Турске и Русије у Запад и уважавањем Кине као значајног економског партнера.³¹ Његово мишљење дели и госпођа Хилари Клинтон наводи да Америка комерцијални интерес маскира политичком фасадом и због тога иде назад уместо напред.³²

Опадајуће моћи Америке свесна је и њена владајућа политичка елита. Она полако, али сигурно, мења доктрину и, уместо „тврде“, заступа „меку“ силу. Главни елементи те доктрине, су да је избегавање рата подједнако важно као и победа у њему и да Америка своју војну силу мора да користи са много више обзира него до сада. „Бојно поље није више никакво поље, оно је у главама људи.“³³ Америка се, дакле, сходно новим условима редефинише као „сила са више обзира“, и сада истура меку дипломатију, подстиче унутрашње кризе и на тај начин поставља марионетске гарнитуре на власти.

Политика и дипломатија меке силе дала је видне резултате и у Украјини. Претходили су јој прво омекшавање терена и покушаји бројних емисара, укључујући и Хенрија Кисинџера да дипломатским речником ублаже ситуацију и припреме Русију за предстојеће догађаје. Затим је уследила страховита демонизација Владимира Путина у чему су предњачили Хилари Клинтон и сенатор Мекејн, који су већ поредили руског председника с Адолфом Хитлером и то није ништа ново. Те „титуте“ Амери су додељивали и Слободану Милошевићу, Садаму Хусеину, Гадафију, Асаду и свима онима који су на било који начин покушавали да им се супротставе. Та врста пропаганде у Украјини је изненађујуће банална и своди се на свега неколико једноставних и непримерених термина у смислу: „Русија, то је Путин-Хитлер, диктатура, 'сила зла', 'зла империја', 'руска чизма', КГБ, гулаг, Стаљин и Совјетски Савез, дивљаштво, технолошко и културно

³⁰ Пантелић, М.: *Трон без наследника*, Политика 5.2.2012, с. 2.

³¹ Минић, М.: *Одлазак хегемона*, чланак објављен у: Политика 12. 2. 2012, Београд, с. 4.

³² НАТО би могао да се обрука у источниј Украјини, Политика, Београд, 5. 4. 2014, с. 2.

³³ Global Research, 1. 1. 2012; <http://www.nspm.rs/hronika/majkl-cosudovski-americi-s-ljubavlju.html>

заостајање, претња цивилизацији, демократији и светском миру, једном речју, нешто неодређено и мрачно, што тек треба да буде ослобођено, цивилизовано и приведено познању добра и зла... Америка (Запад), то је демократија, слобода, цивилизација, благостање, прогрес; Америка је предводник 'слободних нација' и бескомпромисни борац за људска права.³⁴

Интересантно је и то да је чак и, тако упрошћена пропаганда, ипак дала резултате. **Насилна смена власти у Кијеву коштала је САД свега 5 милијарди долара. То је ситниш, прави хит са распродаје, у односу на неке друге трошкове, које су имали на другим просторима. Американци су на рат у Ираку потрошили три хиљаде милијарди долара, исто толико и за своје ангажовање у Авганистану и изгубили многе људске животе.**³⁵ Око Ирана, како истиче др Пол Крејг Робертс никло чак 40 америчких база, ратна флота крстари по Персијском заливу, а циљ тог опкољавања био је да се власт у Техерану присили на капитулацију. „Велике суме новца трошене су и за Сомалију и разарање Либије, лансирање беспилотних летелица на талибане (уз цивиле као 'колатералну штету') у Пакистану и Јемену. Парама се подржава ангажовање терористичких група блиских Ал Каиди у Сирији, а можда је понајвише утрошено за и даље актуелни војни притисак на Иран. У акцији Вашингтона око промене власти у Кијеву, међутим, није погинуо ниједан Американац. Гинули су само Украјинци, а одговорност за то САД су приписале само Јануковичевом режиму и тако убрзале његов пад.“³⁶ Поред осталог, Американци су 7. марта 2014. године, комплетне украјинске златне резерве из Кијева пребацили у Њујорк.³⁷

Криза у Украјини, дакле, одговара Сједињеним Америчким Државама. Американци се надају да ће придобити Украјину и поставити ракетне базе непосредно на руску границу. Сматрају такође да ће ослабити Европску унију, јер је у њиховој стратегији јасно дефинисано да ни један савез држава појединачно (политички, економски, војно...) не може бити јачи од САД. Сједињене Државе су, за сада Европској унији наметнуле два локална рата и неколико криза што ће је битно економски ослабити. Нарочито ће је ослабити санкције на релацији ЕУ – Русија. Русија је главни партнер ЕУ, нарочито по питању енергената и трговинске размене. Штету ће, дакле, имати ЕУ, а не САД. Европској унији ће оставити наведене проблеме, а они ће своју пажњу и даље усмеравати према Кини и Тихом океану.

³⁴ На путу ка „Мајдану“ у Вашингтону, <http://www.standard.rs/index.php/svet/> (24.3.2014)

³⁵ О фондовима за насилну смену владе у Украјини може се детаљније видети у: <http://www.vesti-online.com/Vesti/Komentar/384855/Sitnis-za-Ukrajinu>; и <http://readersupportednews.org/opinion2/277-75/22758-meet-the-americans-who-put-together-the-coup-in-kiev>

³⁶ <http://www.vesti-online.com/Vesti/Komentar/384855/Sitnis-za-Ukrajinu>

³⁷ <http://continentalist.ru/2014/03/segodnya-nochyu-iz-borispolya-v-ssha-strartoval-samolyot-s-zolotyim-zapasom-ukrainyi/>

ЕВРОПСКА УНИЈА ГУБИ НА ПОЕНЕ

О Европској унији као јединственом ентитету данас је веома тешко говорити. Да је јединствена као земља, Унија би била седма по реду држава у свету по површини (4,381,376 km), трећа по броју становника (око 510 милиона – иза Кине и Индије) и прва по номиналном бруто домаћем производу (17.2 билиона америчких долара). Унија, међутим, није држава. Она је дефинисана као: федерација у монетарним односима, пољопривреди, трговини и заштити животне средине; конфедерација у социјалној и економској политици, заштити потрошача и унутрашњој политици; и као међународна организација у спољној политици. Главна област на којој ЕУ почива је јединствено тржиште које се базира на царинској унији, јединственој монети (усвојеној од стране 18 чланица), заједничкој пољопривредној политици и заједничкој политици у сфери рибарства. Унија, такође, представља своје чланице у Светској трговинској организацији и посматрач је на самитима Групе 8 најразвијенијих земаља света и на заседањима органа Уједињених нација. Двадесет једна чланица Уније је истовремено и чланица НАТО. Важне институције Европске уније су Европска комисија, Европски парламент, Савет Европске уније, Европски савет, Европски суд правде и Европска централна банка.³⁸

Унија, данас, има озбиљне проблеме, али се може рећи да, за сада, успешно функционише. Претпоставља се да томе највише доприносе водеће земље које се прво договарају на државном нивоу, а затим, са усвојеним ставовима, иступају у европским институцијама. Томе значајно доприносе и Сједињене Америчке Државе и НАТО, који представљају веома снажну кохезивну силу за очување јединства Европске уније. Оне, наравно не утичу на све земље подједнако. Оне утичу на водеће европске земље: Немачку, Француску, Велику Британију... које се прво међусобно договарају, а затим, заједничким ставовима, наступају пред органима Европске уније. Мале земље, у принципу, немају значајнији ауторитет, што се могло видети и на украјинској кризи. Европска унија, је дакле, веома сложена институција и многи државни службеници када јој се обраћају веома често не знају на коју адресу или на који телефон. Државници великих сила, углавном то знају. Када, на пример, Барак Обама путује у Европу, он се не обраћа представницима Уније, већ иде директно у Немачку, Француску или Велику Британију.

Сједињене Државе, дакле, јесу кохезивни фактор за Европску унију, али само до извесне мере. У њиховој доктрини јасно су дефинисани ставови да се савези држава могу стварати, али да ни један тај савез појединачно не сме бити јачи од Сједињених Држава. То је случај и са Европском унијом, у коју никако не би смела ући Русија, чак ни Турска, а и Украјина је под знаком питања. Сједињене Државе према Европи гаје и извесно неповерење, без обзира, што су тренутно

³⁸Детаљније о Европској унији може се видети у: Сакан, М.: *Геополитика у савременом свету*, НУБЛ, Бања Лука, 2012, с. 115-143.

блиски савезници. То се може видети и на основу интензивног при-слушљивања и шпијунирања европских државника (нарочито оних у водећим европским земљама). Сједињене Државе су Европи наме-тнуле и два рата (На просторима СФРЈ и у Грузији) да би је поли-тички и економски дестабилизовале, а постоје веома индикативни подаци да су и иницијатори украјинске кризе. Истовремено строго воде рачуна да Француска или Немачка, или обе заједно, не би покушале да остваре чвршћу везу с Русијом на штету САД.

Сједињене Државе, такође, убеђују лидере водећих земаља ЕУ да уведу санкције Русији, иако добро знају да ће те санкције европске земље знатно економски ослабити. Европа из Русије увози око једне трећине свих потребних енергената, а тренутно у Русији ради око 6.000 немачких компанија. Европа, дакле, може нанети Русији штету, али је она далеко од оне коју ће сама Европска унија имати. То се могло видети и за време рата у Грузији, када је француски председник Саркози, у својство председавајућег ЕУ, у Русију отишао са једним ставом, а вратио се са другим. Русија није исто што и Србија.

Ставови водећих земаља Европске уније и Сједињених Држа-ва се и у вези са украјинском кризом, апсолутно подударују што, такође, наводи на закључак о недостатку суверенитета те творевине и њених чланица. Слична је ситуација и са могућностима отцепљења и мењања граница. Према америчком (односно њиховом заједничком) мишљењу Косово може да прогласи независност, Крим – не може; Источни Тимор – може, Абхазија – не може; Чеченија – не може, Јужни Судан – може и слично.

О штетности увођења санкција Русији упозоравају и бројни европски геополитичари, научници и јавни радници. Тако је, на при-мер, претходник Ангеле Меркел на челу немачке владе, Герхард Шредер, као први западни политичар признао кривицу држава чланица НАТО-а које су 1999. године бомбардовале СР Југославију, али и своју личну, јер је тада као канцелар Владе допустио да се Југославија нападне без мандата УН и тако прекрши међународно право. Шредеру је, након те изјаве, забрањено јавно иступање.

Због „промашене, неефикасне и непотребне” политике суче-љавања с Москвом, оштре критике Западу упутио је и Хелмут Шмит, такође бивши канцелар Немачке. Шмитова критика снажно је одјекнула на просторима између Рајне и Одре, између осталог и због тога што се он данас сматра „савешћу” Немачке и једним од најпопу-ларнији канцелара – популарнијим чак и од Ота фон Бизмарка и Ангеле Меркел. У интервјуу водећем политичком недељнику грађа-нске левице „Цајт” он је санкције које су заведене Москви, али и нове санкције којима се прети, назвао најобичнијом глупошћу која, у најмању руку, може да штети Западу колико и Русији. Чак је навео и искључење Русије из Г8 није ништа друго до политичка козметика.³⁹

³⁹ Шмит, Х.: *Санкције Русији су најобичнија глупост*, Танјуг, Београд, 26.03.2014.

Шредерови и Шмитови ставови очигледно нису усамљени. Они су веома популарни и зато постоје оправдани разлози за закључак да њихово мишљење дели и велики део политичке, а нарочито пословне елите у Немачкој. У прилог том ставу може се навести и извесно понижење канцеларке Ангеле Меркел када је Пољски премијер Доналд Туск најавио да према њој неће имати милости. „Немачко ослањање на руски гас може да ограничи суверенитет Европе“, рекао је Туск, сврставајући тако Немце у неку врсту европске пете колоне, у круг руских савезника, који раде о глави европском суверенитету и безбедности.⁴⁰ Наведено осетљиво питање, како истиче Жељко Цвијановић, овај пут није захтевало и осетљивог саговорника. Уместо да јој то саопшти Обама или бар Џон Кери, појавио се Туск, преносилац поруке, са којим се не може расправљати, већ је могуће само по њему послати одговор. Колико год то парадоксално изгледало, немачки избор данас се не разликује много од српског, с тим што Немци бране свој раст, а Срби свој опстанак. Немачкој је упућен Туск као „адекватан“ гласник, а Србији, обично, Јелко Кацин.⁴¹

Шредеровим и Шмитовим ставовима прикључује се и француски економист, Жак Атали, који наводи да би, уместо блокаде, Запад требао да уради све да се Русија приближи Европској унији. Он, даље, наводи да је проблем Крима као прилика за конфронтацију са Русијом – чисто лудило. Крим је вековима био у саставу Русије, „а 1954, каприциозни Никита Хрушчов, тада генерални секретар Комунистичке партије, припојио је покрајину другој републици СССР-а... Крим и Русија подстакнути су ка уједињењу због хаоса, генерисаног појавом експлицитно антируске владе у Кијеву.“⁴² Даље он наводи да не треба ускраћивати право становништва Крима на слободу избора своје судбине. На крају компаративну анализу и поставља питање шта ће бити са Шкотском или Каталонијом ако одлуче да се одвоје од матице или са Молдавијом, Белорусијом, Казастаном и слично, ако референдумом одлуче да се прикључе Русији? „Да ли ћемо и тада интервенисати? На основу чега? У име стабилности и очувања идеје националног суверенитета? А шта ћемо са разбијеном Чехословачком на Чешку и Словачку Републику? Зар нисмо подржали да републике разбију Југославију? Ирачки Курдистан? Сектор Газа? Хоће ли неко од нас да замери ако Квебек изгласа независност? А шта би се десило ако Валонија затражи да се придружи Француској?“⁴³ Зато, према његовом мишљењу, конфронтација с Русијом води у ћорсокак.

⁴⁰ Цвијановић, Ж.: *Између Бизмарка и Хитлера*, Нови стандард, Београд, 14. 3. 2014.

⁴¹ Исто, 14. 3. 2014.

⁴² Извор: Видовдан, 31. 3. 2014.

⁴³ Исто, Видовдан, 31. 3. 2014.

УТИЦАЈ УКРАЈИНСКЕ КРИЗЕ НА СРБИЈУ

„Стид ме као човека и официра што моја држава
трећи пут у овом веку напада малу Србију!“

Елмар Лудвиг Шмелинг

Украјинска криза снажно се одразила на скоро све земље света, па и на саму Србију. На Србију су, као и на већину малих и неразвијених земаља, вршени страховити притисци западних сила да јавно подржи нелегално изабрану украјинску владу и осуди Русију. Србија је, за почетак, одолела тим притисцима и на Генералној скупштини Уједињених нација уопште није ни гласала. Постоје, дакле, веома актуелна питања, али се она не дотичу директно Србије и Украјине већ, пре свега, онога што се у вези са том кризом рефлектује на друге земље (укључујући и Србију) и међународну заједницу у целини. То су, међутим, проблеми који заслужују посебну анализу, а у овом делу ће бити речи само о примени компаративне методе и утицају пропаганде на односе Србије са Украјином и др. државама.

Компаративна метода је веома флексибилна и омогућава све врсте компарације. Зато су ставови да се Косово и Крим не могу упоредити једнострано и ненаучни. Компаративна метода омогућава све врсте компарирања, али је само питање шта се компарира и шта се тражи (сличности или разлике). Ако се траже сличности, онда се Косово и Крим заиста не могу компарирати. Може се компарирати Косово и Метохија у односу на Кијево. Кијевска Кнежевина је била прва руска република, а Косово и Метохија – српска културна и верска колевка. И Кијевска Кнежевина и средњовековне српске државе на Косову и Метохији су привремено биле под туђинском влашћу. Свето Кијево се није могло одупрети најездама Татара, већ је било присиљено да са њима ступи у вазални однос и сачува живу силу. Срби су изгубили од Турака на Косову пољу 1389. године, али су на том простору сачували свој национални идентитет. И Руси и Срби су се полако селили према северу и стварали друге државне облике, али је и даље Руски народ био већински у данашњој Украјини, а српски – на Косову и Метохији. Срамним Брест-литовским споразумом Лењин, да би иступио из Првог светског рата предаје Украјину Немцима, која је касније ушла у састав СССР-а, али не и у састав Русије. Слична је ситуација и са Косовом и Метохијом које је званично добило аутономију тек 10. јула 1945. године под називом: *Аутономна Косовско-Метохијска Област* (АКМО), са већинским српским становништвом. У Украјини су за време и после Другог светског рата почели масовни прогони руског становништва које се померало према истоку. Исто то се дешавало и на Косову и Метохији где је српски живаљ под разним врстама притисака био присиљен да се сели у северне пределе Србије... Кијево и Косово, дакле су веома слични, а не Крим и Косово. Разлика је само у томе што је Кијеву у време СССР додељен статус Републике (Украјине), а Косову у време СФРЈ – српске покрајине. Зато би и Кијево и Косово требали да се врате у састав матичних држава.

Између Крима и Северног Косова, међутим, постоје велике сличности. Крим је руководство СССР-а 1954, предало Украјини која је била саставни део совјетске државе. Крим, дакле, није поклоњен другој држави, већ је организационо прикључен једној републици, захваљујући пре свега, Хрушчову који је и сам био Украјинац. Слична је ситуација и са северним делом Косова које је 1959. године изузето из састава Централне Србије и додато Аутономној Покрајини Косово и Метохија. Разлика је само у томе што је Крим без воље народа припојен Украјини, али је сада, вољом народа, враћен матици Русији. Северно Косово је без воље народа припојено Аутономној Покрајини Косово и Метохија, али му, вољом великих сила, за сада, није дозвољено да се врати матици Србији. На том примеру се јасно види да мала Србија није исто што и Велика Русија.

Косово, међутим, највише има сличности са Панамом. И Панама и Косово су требали Сједињеним Америчким Државама и оне су их силом узеле. Панаму су, због Панамског канала, одвојиле од Колумбије 1903. године. Косово су, због највеће америчке (и НАТО) базе у Европи, силом оружја окупирале и одвојиле од вишевековне матице Србије и то је Запад прогласио као „посебан случај“ и „оправдани преседан“.

Косово јесте заиста посебан случај, али због агресије на независну земљу Србију, чланицу и оснивача ОУН, без питања и сагласности било ког тела те организације и због кршења основних норми међународног права. Током 78 дана бомбардовања НАТО је разорио економију, инфраструктуру, јавне службе, радио и ТВ центре и предајнике, вредна културна и историјска добра, трајно загадио природу и угрозио здравље будућих генерација. У току агресије убијено је око 4.000 грађана СРЈ, међу њима и 88 деце. Тешко је рањено око 10.000 грађана, а штете од осиромашеног уранијума осећаће бројна поколења. Материјална штета се процењује на преко 100 милиона долара, а штета на психолошко пропагандном плану је немерљива. Мржња западне администрације (и „цивилизације“) према српском народу је достигла немерљиве размере. Уочио је то и чувени чешки филозоф Карел Косик који је са чуђењем и гнушањем коментарисао позиве енглеских жутих новина *The Sun*: „Гађајте их као псе“, мислећи на Србе – наравно. И све то, гле апсурда, агресори називају колатералном штетом. О свему томе, на жалост, нико није питао ни косовске Албанце. Њима је Запад (НАТО) донео „слободу“, али пошто су и даље сиромашни добили су и нешто осиромашеног уранијума. Сада су на позитивној нули.

Изгледа да никада у свету није изречено толико лажи о било којој држави као о Србији у последње три деценије. Западна пропаганда изрекла је бројне лажи о: Србима као геноцидном народу, геноциду на Косову и Метохији, агресорској ЈНА, Српској академији наука и уметности, односима према народима других република, силовању жена, Сребреници, Маркалама, Рачку, такозваној западној демократији и бројним другим. Као финале у лагању могу се навести

и последња два случаја из врха украјинске владе и из врха америчке администрације.

У промотивном видеу у коме Кијев објашњава зашто би Украјина требало да постане део Европске уније приказана је карта Европе. На карти су избрисане све државе бивше СФР Југославије, а на целом том простору приказана је Република Хрватска.⁴⁴ Привремени премијер Украјине Арсениј Јацењук објаснио је у том промотивном видеу, зашто сматра да би Украјина требало да постане део Европске уније и то није спорно. Спорно је то што су на карти избрисане многе државе, а међу њима и Србија. Након интервенције шефа српске дипломатије, уследило је извињење да се поткрала грешка, али та „грешка“ је ипак постојала у нечијим главама. Неко је ту карту измислио и предочио премијеру Јацењуку, а он то наравно „није приметио“.

Премијер Јацењук би ипак требао мало више да се посвети географији, јер уместо Србије може лако да буде избрисана Украјина. На то упозоравају и бројни западни аналитичари. Тако, на пример, Пол Крег Робертс, бивши помоћник америчког министра финансија и бивши уредник дневног листа *The Wall Street Journal*, у свом интервјуу за портал *TruthOut* оптужује неоконзервативце и њихову агенду глобалне хегемоније за сасвим извесну пропаст Украјине. Он тврди да су САД у Украјини организовале и финансирале државни удар у који су се, намерно или због непажње, укључили и радикални националисти, чија идеологија вуче корене до организација које су се против Совјетског Савеза у Другом светском рату бориле на страни Хитлера. Ти елементи, по његовом мишљењу, уништавају успомену на руски рат, на ослобођење Украјине од нациста, на Црвену армију као и на славног генерала Кутузова, који је поразио Наполеонову велику армију. Дакле, све то је дигло на узбуну људе у јужној и

⁴⁴http://www.rts.rs/page/stories/ci/story/2/Питање_за_Јацењука_где_је_Србија

источној Украјини, које су традиционалне руске покрајине. Објашњавајући даље позицију Крима у Украјини и претежно руског становништва на истоку Украјине он наводи да су ти људи рекли да не желе да имају ништа са оном власти у Кијеву, која уводи забрану за њихов језик, уништава њихове ратне споменике и прети им на више начина. Они су строго следили правне кораке, процедуре УН и међународно-правне акте и све оно што је уследило било је у складу са међународним правом. Кад „Дон Кери и Барак Обама кажу супротно, они свесно лажу. Оно што чине је агресивна и срамотна лаж. Није уопште битно шта неко мисли, овде се ради о закону.“...“Ако се и источне украјинске покрајине врате Русији, западна Украјина ће бити уништена. Мораће да проводи план штедње ММФ, опљачкаће је западне банке и заглавиће у НАТО, што значи да ће амерички балистички пројектили бити распоређени у западној Украјини...“⁴⁵“Други део проблема је у томе што је током дугогодишњег Хладног рата Совјетски Савез, који је у мислима већине Руса још увек њихова домовина, врло функционално демонизован и то демонизовање још увек траје.“⁴⁶

Веома је интересантна и изјава америчког председника Барака Обаме који је рекао да је Косово „напустило Србију пошто је организован референдум који није био ван оквира међународног права, већ уз пажљиву сарадњу са Уједињеним нацијама и косовским суседима“. Било би веома незгодно за председника најјаче силе света који је и добитник Нобелове награде за мир рећи да је изрекао гнусну лаж, али српски језик не познаје неки други термин. У покушају да „изглади ситуацију“ америчка амбасада у Београду даје такође лажну изјаву да је реч о „јединственој ситуацији у вези с Косовом, у којој је независност стечена после вишегодишњих исцрпљујућих преговора и ангажовања, које је предводила међународна заједница.“⁴⁷

ЗАКЉУЧАК

На основу наведеног може се закључити да је миленијумско сучељавање између таласократије и телурократије и даље актуелно, да је таласократија у жестокој офанзиви, да је приграбила такозвани мекани слој (Римланд) и тренутно атакује на Украјину која се граничи са географском копненом осовином историје (срцем света).

Украјина, која је у политичком, економском, војном, културном и уопште геополитичком смислу вековима била колевка руске државности, сада се нашла на великој прекретници, односно клацкалици. Западна половина тежи, Европској унији, а источна матици

⁴⁵ <http://www.advance.hr/vijesti/bivsi-americki-duznosnik-paul-craig-roberts-veliki-intervju-narod-sad-a-ne-podrzava-ovu-politiku-moramo-na-ulice-konflikt-okoukrajine-moze-zavrstiti-nuklearnim-sukobom/>

⁴⁶ Исто.

⁴⁷ Павић, А.: Обама стао на кору своје „банане“, а амбасада САД у Србији стала на „мину“ МСП, Фонд стратешке културе, 30. 3. 2014.

Русији. Та двојност је присутна од самог момента распада СССР-а и проглашења њене независности, али је кулминирала крајем прошле године, прво уличним немирима, а касније и насилним преузимањем власти. Нову власт није бринула празна државна каса, већ је исте ноћи када је преузела власт покренула жестоку мобилизацију против становника Украјине који говоре руским језиком и дала им до знања да ће им бити укинута грађанска права. Моћници су, такође, одмах након преузимања власти у Кијеву, сваког иоле важног чиновника у земљи одмах најурили из службе и заменили својим поклоницима. У цео тај процес укључиле су се и западне силе, а највеће последице ће осетити народ Украјине. У старту је евидентно отцепљење Крима и враћање матици, а да ли ће се та фрагментација (мирно или насилно) и даље наставити показаше време.

Русија је попустљиво посматрала померање Запада све до њених граница. Сада више нема алтернативу или ће се супротставити или ће нестати као држава. Ова друга алтернатива практично није могућа. Русија је присиљена да иде у контраофанзиву – била она тога свесна или не. Она за то има и реалне могућности. Војно и политички је веома јака, а полазна позиција је на њеној страни. Ако одлучи да уђе у источну Украјину, да заштити руски народ, Запад неће моћи ништа да учини. Може само да прети што и сада чини, а претња противника је основни индикатор његове немоћи.

У целом том контексту, изгледа да ће Србија бити колатерална штета. Она је прво од стране Западних сила медијски сатанизована, затим економски блокирана и на крају оружано нападнута. Српски национални корпус је разбијен по државама (републикама бивше СФРЈ) у којима претежно представљају грађане другог реда. Западне силе подржавају актуелну политику Србије и њене намере да се прикључи Европској унији, али, као награду за то, траже веома високу цену – да се одрекну дела територије и да размишљају „главом“, чак и када је у питању осуда Русије. Да ли ће нова власт имати храбрости и мудрости да Србију „уздигне из блата“ уз очување минимум угледа и достојанства, показаше време које долази.

THE UKRAINE CRISIS

Professor Momčilo Sakan, Ph.D.

Abstract: The paper presents the main elements of the Ukrainian crisis with partial historical approach. It was pointed out that the Ukrainian crisis very strong and that is the product of unresolved internal state and the intense involvement of the great powers. Internally there is evidence of fierce divisions in Ukraine's pro-Western and the pro-Eastern elements. There is, therefore, the division and in Ukraine itself, which is further actualized current position of Ukraine border the West (NATO) and Russia.

In the following part of the paper explains the attitudes and interests of certain powers, especially the United States, the Russian Federation and the European Union. In the end, it was pointed out certain errors in the application of the comparative method especially between Kosovo - Crimea and the numerous lies and deceptions bitch about it stated.

Key words: *Ukraine, Crimea, Kiev, Russia, the United States, European Union, Serbia, Kosovo.*

ЛИТЕРАТУРА

1. Council of Europe, Resolution 1723 (2010), Commemorating the victims of the Great Famine (Holodomor) in the former USSR.
2. Global Research, 1. 1. 2012; <http://www.nspm.rs/hronika/majkl-cosudovski-americi-s-ljubavlju.html>
3. Legal classification of Holodomor 1932-1933 in Ukraine. Приступљено 17. 3. 2014
4. Бердник, М: *Мины голодомора в окопах информационной войны*, <http://www.rus-obr.ru/idea/1175>
5. *Берлин захтева заштиту Немаца и других националних мањина*, Танјуг, Београд, 24. 03. 2014.
6. Билбија, Б: *Зашто је Крим важан Русима*, Политика, Београд, 16. 3. 2014.
7. Видовдан, 31. 3. 2014.
8. Ђуровић, Б: *Тајна порука за Путина*, чланак у: Печат бр. 210, Београд, 2012, стр. 52.
9. *Жириновски позвао на „черупање“ Украјине*, Танјуг, Београд, 24. 3. 2014.
10. Интернет: <http://continentalist.ru/2014/03/segodnya-nochyu-iz-borispolya-v-ssha-strartoval-samolyot-s-zolotyim-zapasom-ukrainyi/>
11. Интернет: http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_and_dependencies_by_area
12. Интернет: <http://readersupportednews.org/opinion2/277-75/22758-meet-the-americans-who-put-together-the-coup-in-kiev>
13. Интернет: http://ru.wikipedia.org/wiki/Голодомор_на_Украјине
14. Интернет: http://ru.wikipedia.org/wiki/Население_Украины
15. Интернет: <http://sr.wikipedia.org/sr/Украјина>
16. Интернет: http://sr.wikipedia.org/wiki/Наранцаста_револуција
17. Интернет: <http://www.advance.hr/vijesti/bivsi-americki-duznosnik-paul-craig-roberts-veliki-intervju-narod-sad-a-ne-podrzava-ovu-politiku-moramona-ulice-konflikt-oko-ukrajine-moze-zavrstiti-nuklearnim-sukobom/>
18. Интернет: <http://www.glas-javnosti.rs/book/export/html/3572>.
19. Интернет: <http://www.pravda.rs/2014/03/14/oto-fon-bizmark-snaga-rusije-moze-bitipotkopana-samo-ako-se-od-nje-odvoji-ukrajina>
20. Интернет: http://www.rts.rs/page/stories/ci/story/2/Питање_за_Јацењука_где_је_Србија
21. Интернет: <http://www.vesti-online.com/Vesti/Komentar/384855/Sitnis-za-Ukrajinu;>
22. Јовић, ЈБ: *Америка остварује продор према Русији*, Глас јавности, Бања Лука;
23. Леонтјев, М: *Није питање хоће ли се Украјина распасти, већ – како и по коју цену*, Факти, Медиа меню, Россия, 26.02.2014.
24. Лукић, Д: *Слово на гробници империја*, чланак у: Печат бр. 95, Београд, 2009, стр. 47.
25. Минић, М: *Одлазак хегемона*, чланак у: Политика 12. 2. 2012, Београд, стр. 4
26. Мишић, М: *Једно самоубиство дневно*, Политика 17. јул, Београд, 2012, стр. 2)

27. На путу ка „Мајдану“ у Вашингтону, <http://www.standard.rs/index.php/svet/> (24.3.2014)
28. Павић, А: Обама стао на кору своје „банане“, а амбасада САД у Србији стала на „мину“ МСП, Фонд стратешке културе, 30.3.2014.
29. Пантелић, М: *Трон без наследника*, Политика 5.2.2012, стр. 2.
30. Претровић, Д, Николић, Г: *Геоолитика Савремене Украјине*, Институт за међународну политику и привреду, Београд, 2009, стр. 187-203.
31. Робертс Пол Крег: *Пропаст економије САД и "пропаст света"*, Нова српска политичка мисао 14. јул, Београд, 2012;
32. Сакан, М: *Геополитика у савременом свету*, НУБЛ, Бања Лука, 2012, стр. 115-143.
33. Цвијановић, Ж: *Између Бизмарка и Хитлера*, Нови стандард, Београд, 14.3.2014.
34. Шмит Х: *Санкције Русији су најобичнија глупост*, Танјуг, Београд, 26.03.2014
35. Янукович: массовый голод в СССР в прошлом веке нельзя считать геноцидом украинского народа, Интерфакс, 27 апреля 2010.